

Powiatowy Urząd Pracy

RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

**W POWIECIE BIELSKIM
w I-półroczu 2008 roku**

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Analiza bezrobocia według zawodów	4
1.1 Charakterystyka bezrobocia w Bielsku – Białej	4
1.2 Struktura bezrobocia według zawodów	5
1.3 Napływ bezrobotnych według zawodów	6
2. Analiza ofert pracy według zawodów	8
2.1 Oferty pracy według zawodów	9
2.2 Oferty pracy według grup zawodowych	10
3. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych	11
3.1 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w mieście Bielsko – Biała	11
3.2 Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie	14
3.3 Struktura bezrobotnych i ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności	15
Wnioski	16
Spis wykresów	17
Spis tabel	17

Wstęp

Prowadzenie prawidłowej polityki rynku pracy wymaga systematycznego śledzenia i analizowania zjawisk oraz procesów zachodzących na lokalnym rynku pracy. Dlatego wychodząc naprzeciw tym potrzebom, do ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy jako jedno z zadań samorządu województwa oraz samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy, w ramach opracowywania analiz rynku pracy, został wprowadzony monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych. (art. 8, ust.1 pkt 3 i 9, ust.1 pkt 9).

Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku-Białej przekazuje, zatem do Państwa dyspozycji „**Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie bielskim w I-półroczu 2008 roku**”, opracowany w oparciu o „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Departamentu Rynku Pracy, Warszawa 2003.

Zgodnie z powyższymi zaleceniami przez **monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych** należy rozumieć proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowanie na tej podstawie ocen, wniosków i krótkoterminowych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych. **Zawodem deficytowym** nazywamy zawód, na który występuje na rynku pracy większe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Natomiast przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Celem niniejszego raportu jest opracowanie możliwych do wykorzystania w praktyce informacji pozwalających na zwiększenie efektywności organizowanych szkoleń, dzięki dostosowaniu ich kierunków do potrzeb pracodawców, a także poprzez udostępnienie wyników działań władzom oświatowym i dyrekcjom szkół, które będą mogły korygować poziom, strukturę i treść kształcenia zawodowego oraz lokalnym władzom samorządowym kształtującym politykę przeciwdziałania bezrobociu.

Monitoring służyć ma również stworzeniu bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym, regionalnym i krajowym, usprawnieniu poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Usprawnieniu pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o planowanych ofertach pracy na rok przyszły oraz przewidywanej liczbie absolwentów według zawodów. A także ułatwieniu realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

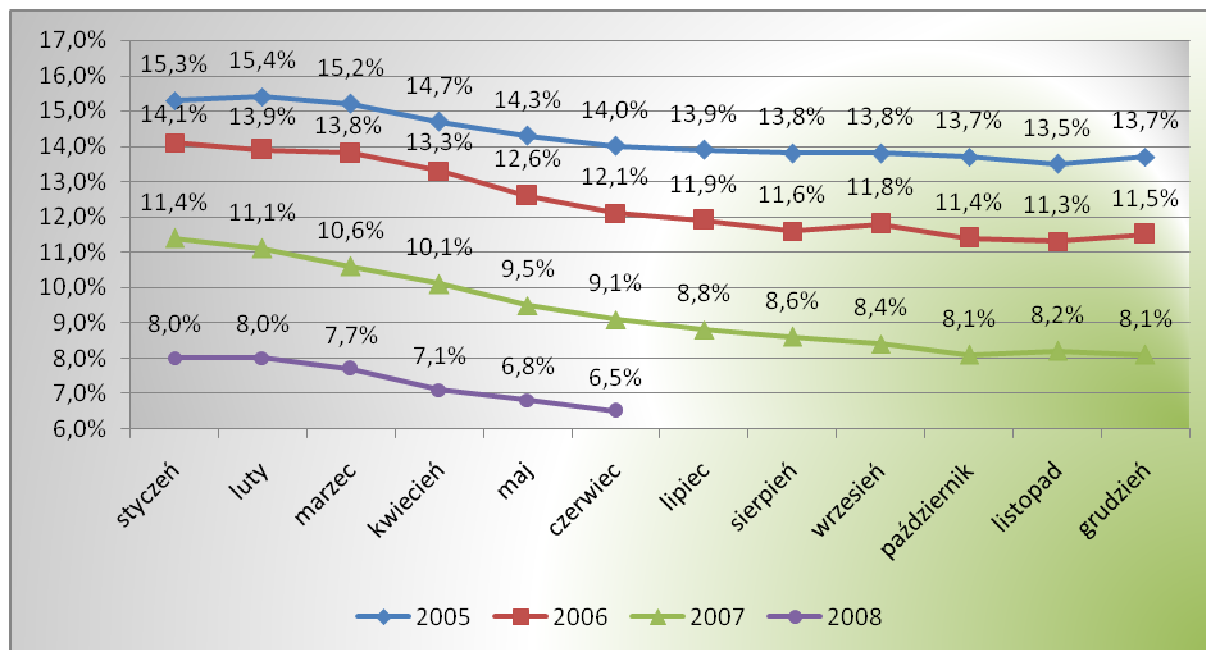
Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych opracowywany jest dwa razy w roku. Jako źródło informacji służą załączniki nr 2 i 3 do sprawozdania MPIPS-01. Zakres danych w nich zawarty obejmuje liczbę osób zarejestrowanych jako bezrobotne, bezrobotne kobiety, osoby do 12 miesięcy od ukończenia nauki oraz bezrobotnych poprzednio pracujących według okresu pozostawania bez pracy oraz oferty pracy (zgłoszone przez pracodawców wolne miejsca zatrudnienia, miejsca przygotowania zawodowego, stażu oraz przyjęte do realizacji miejsca pracy w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych, a także w ramach umów zlecenia) według zawodów i specjalności (kod sześciocyfrowy, w sumie 1770 zawodów) oraz według Polskiej Klasyfikacji Działalności.

1. Analiza bezrobocia według zawodów

Stopa bezrobocia na koniec czerwca 2008 w powiecie bielskim wyniosła **6,5%** (**2932** osoby). Jest ona o 2,6 pkt. procentowego niższa w stosunku do analogicznego okresu w roku 2007 (spadek o 1122 osoby). Taka sytuacja wpisuje się w stałą tendencję spadku stopy bezrobocia w powiecie bielskim systematycznie obserwowaną od kilku lat. (Wykres nr 1)

Wykres nr 1.

Stopa bezrobocia w powiecie bielskim na przestrzeni 2005, 2006, 2007 i 2008 roku

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku - Białej

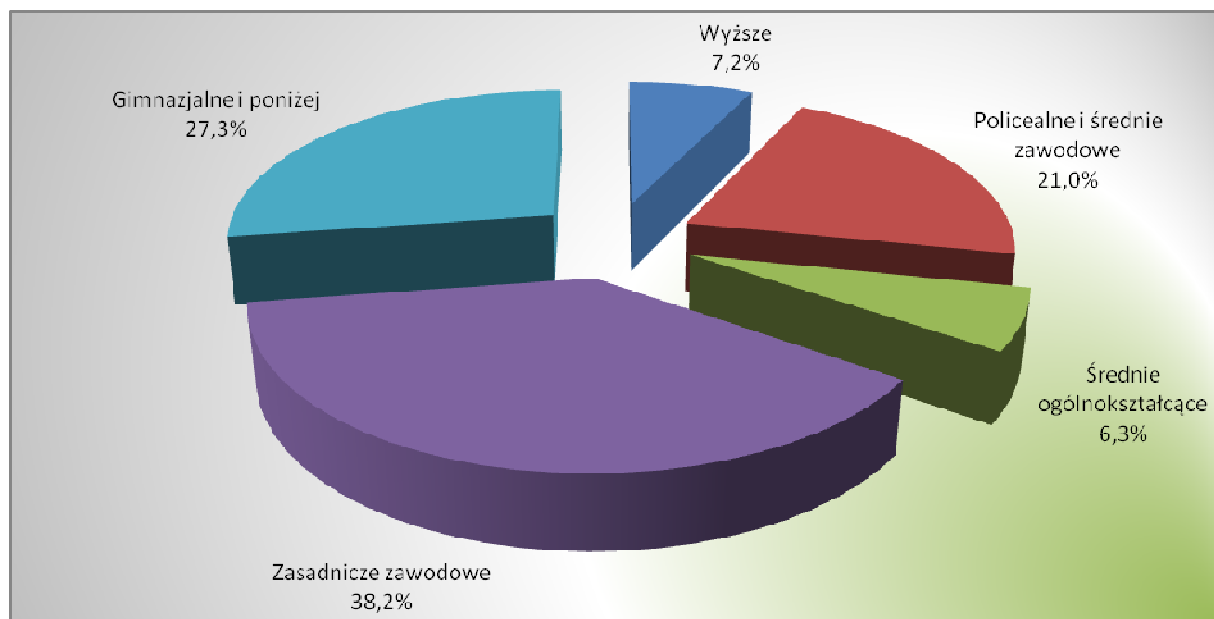
Stopa bezrobocia w powiecie bielskim jest stosunkowo niska w porównaniu ze stopą w województwie śląskim (7,4%) i w kraju (9,6%).

1.1 Charakterystyka bezrobocia w powiecie bielskim

Wśród osób bezrobotnych z terenu powiatu bielskiego najczęściej posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe – **38,2%**. Na wysokim poziomie utrzymuje się również udział osób z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym (**27,3%**). W przypadku osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym nastąpił spadek w porównaniu z analogicznym okresem w roku 2007. W roku 2008 zanotowano jednak wzrost liczby osób bezrobotnych posiadających wykształcenie wyższe w stosunku do roku ubiegłego, z **6,1%** na koniec czerwca 2007 do **7,2%** na koniec czerwca 2008 roku. Odsetek osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz średnim ogólnokształcącym utrzymuje się na podobnym poziomie jak w roku ubiegłym i wynosi obecnie odpowiednio **21,0%** i **6,3%**. Poniższy wykres prezentuje strukturę bezrobotnych ze względu na ich poziom wykształcenia.

Wykres nr 2.

Struktura wykształcenia bezrobotnych w powiecie bielskim (stan na koniec I-półroczu 2008 roku)

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku - Białej

Ponad połowę bezrobotnych w powiecie bielskim stanowią kobiety (**56,3%**). W porównaniu z rokiem ubiegłym odsetek ten zmalał o 1,6 pkt. procentowego. Osoby młode do 25 roku życia stanowią **11,7%** ogółu zarejestrowanych, a **30,4%** to osoby powyżej 50 roku życia. Porównując te dane do analogicznego okresu w roku poprzednim mamy do czynienia ze spadkiem odsetka osób do 25 roku życia o 1,1 pkt. procentowego i wzrostem w przypadku osób powyżej 50 roku życia prawie o 4 pkt. procentowe. Większość osób figurujących w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy stanowią długotrwale bezrobotni – **58,5%**. W tym przypadku nastąpiło zmniejszenie się odsetka tych osób w ogólnej strukturze bezrobotnych o 3,9 pkt. procentowego w porównaniu z czerwcem 2007 roku.

1.2 Struktura bezrobocia według zawodów

Charakterystyka bezrobocia wymaga szczegółowego zbadania struktury bezrobotnych pod względem posiadanego zawodu. Dzięki temu możliwe będzie wykazanie zawodów, które posiada duża liczba bezrobotnych.

W tabeli poniżej zawarto dwadzieścia pięć zawodów, które są najliczniej reprezentowane wśród osób zarejestrowanych jako bezrobotne w Urzędzie Pracy. Bezrobotni w tych zawodach stanowią **53%** wszystkich zarejestrowanych z terenu powiatu bielskiego.

Największą grupę bezrobotnych z terenu powiatu bielskiego stanowią osoby w zawodzie Sprzedawca – **298**, co stanowi 10,2% wszystkich bezrobotnych. Kolejnym zawodem, licznie reprezentowanym w strukturze bezrobotnych jest zawód Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – **127** osób. Na kolejnym miejscu znalazł się Robotnik gospodarczy – **96** osób.

Tabela nr 1.

Bezrobotni według zawodów w powiecie bielskim (stan na koniec I-półroczu 2008 roku)

Lp.	Nazwa zawodu	Bezrobotni wg stanu na koniec I-półroczu 2008
1.	Sprzedawca	298
2.	Bez zawodu	181
3.	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	127
4.	Robotnik gospodarczy	96
5.	Pracownik biurowy	95
6.	Sprzątaczką	87
7.	Robotnik budowlany	80
8.	Pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	64
9.	Murarz	60
10.	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	56
11.	Ślusarz	50
12.	Pakowacz	38
13.	Kelner	36
14.	Magazynier	33
15.	Kucharz	32
16.	Szwaczka	30
17.	Stolarz	26
18.	Krawiec	23
19.	Pokojowa [w hotelu]	23
20.	Cukiernik	22
21.	Bufetowy [barman]	21
22.	Kierowca samochodu osobowego	21
23.	Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	19
24.	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	19
25.	Dozorca	19

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku - Białej

Liczną grupę bezrobotnych stanowią osoby bez zawodu – **181** osób, co stanowi 6% ogółu zarejestrowanych w Urzędzie Pracy z terenu powiatu bielskiego. Do tej grupy osób zaliczamy osoby z wykształceniem podstawowym i średnim, które nie posiadają świadectwa (dyplomu) ukończenia kształcenia szkolnego lub kursowego i jednocześnie nieposiadające udokumentowanej ciągłości pracy w okresie minimum 6 miesięcy w tym samym zawodzie.

Badanie struktury według dużych grup zawodowych pokazuje, że największe bezrobocie dotyka osób z grupy Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie. Osoby z tej grupy stanowią **12,5%** wszystkich bezrobotnych w powiecie bielskim. Na drugim miejscu znalazła się grupa Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach, których udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł **11,7%**. Duże bezrobocie dotyka również osób z grupy zawodowej Modelki, Sprzedawcy i Demonstratorzy. Ich udział w strukturze bezrobotnych wyniósł w pierwszym półroczu 2008 roku **11,6%**.

1.3 Analiza napływu bezrobotnych według zawodów

Chcąc uzyskać pełniejszy obraz tendencji występujących na lokalnym rynku pracy należy przyrzeć się kwestii napływu bezrobotnych w okresie pierwszych sześciu miesięcy 2008 roku w powiecie bielskim.

W pierwszych sześciu miesiącach 2008 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku – Białej zarejestrowało się **1927** osób z powiatu bielskiego, a w tym **1067** kobiet. W porównaniu do pierwszego półrocza 2007 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w pierwszej połowie 2008 roku zmniejszyła się o **12,1%** (spadek o **265** osób).

Poniższa tabela przedstawia 28 zawodów, w których zanotowano największy napływ bezrobotnych. Łączny udział tych osób w liczbie rejestrujących się bezrobotnych wyniósł **53%**. Najliczniejszą grupę spośród zarejestrowanych w okresie pierwszych sześciu miesięcy stanowiły osoby bez zawodu. Było to **226** osób, a ich udział w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych w pierwszym półroczu 2008 roku wyniósł **11,7%**. Wśród tych osób **56,6%** to kobiety, a **12,0%** to absolwenci. Na drugim miejscu znalazł się zawód Sprzedawcy (**168** osób zarejestrowanych w okresie pierwszego półrocza 2008 roku). Liczba osób posiadających ten zawód, które zarejestrowały się w tym półroczu jest mniejsza o **22%** (**48** osób) w porównaniu z pierwszym półroczem roku ubiegłego. Trzecie miejsce pod względem napływu zajął zawód Pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani (**56** osób), a kolejne miejsce zawód Pracownik biurowy – **43** osoby.

Tabela nr 2.

Napływ bezrobotnych według zawodów w powiecie bielskim w I-półroczu 2008 roku

Lp.	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	W tym		
			Kobiety	Absolwenci	
				Razem	Kobiety
1.	Bez zawodu	227	128	27	21
2.	Sprzedawca	168	141	5	5
3.	Pozostali pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	56	46	5	5
4.	Pracownik biurowy	43	37	2	2
5.	Sprzątaczką	40	40	1	1
6.	Robotnik gospodarczy	40	11	0	0
7.	Robotnik budowlany	39	1	0	0
8.	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	38	19	0	0
9.	Krawiec	30	30	2	2
10.	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	29	14	2	2
11.	Ślusarz	26	0	0	0
12.	Magazynier	23	1	2	0
13.	Kucharz	22	18	0	0
14.	Szwaczka	21	21	0	0
15.	Asystent ekonomiczny	19	18	6	5
16.	Kasjer handlowy	19	19	4	4
17.	Strażnik łowiecki	19	16	0	0
18.	Pakowacz	19	18	1	1
19.	Operator urządzeń do formowania wyrobów z tworzyw sztucznych	17	8	0	0
20.	Pozostali monterzy wyrobów złożonych	16	7	3	2
21.	Specjalista ds. marketingu i handlu [sprzedaży]	15	9	5	4
22.	Fryzjer	15	14	3	2
23.	Pozostali sprzedawcy i demonstratorzy	15	12	4	4
24.	Murarz	15	0	0	0
25.	Technik budownictwa	13	4	2	0
26.	Bufetowy [barman]	13	11	1	1
27.	Kelner	13	13	1	1
28.	Stolarz	13	0	0	0

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej

W przypadku dużych grup zawodowych największy napływ zanotowano w grupie zawodowej Modelki, Sprzedawcy i Demonstratorzy. Ich udział w ogóle zarejestrowanych na przestrzeni pierwszych sześciu miesięcy 2008 roku wyniósł **11%**. Na drugim miejscu znalazła się grupa Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, którzy stanowili **9,2%**. Grupą zawodową, w której zanotowano duży napływ jest również Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – **9%**.

Podsumowując dotychczasową analizę można stwierdzić, że największą grupę bezrobotnych w powiecie bielskim stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i niższym, czyli gimnazjalnym i podstawowym – jest to **65,5%** wszystkich bezrobotnych. Najliczniej reprezentowanym zawodem w strukturze bezrobotnych jest Sprzedawca. Świadczy o tym zarówno wskaźnik napływu w pierwszym półroczu 2008 roku jak i ogólna liczba bezrobotnych w tym zawodzie na koniec czerwca 2008 roku. Zawód ten cechuje się jednak dużą fluktuacją kadr stąd tak wysoki odsetek bezrobotnych.

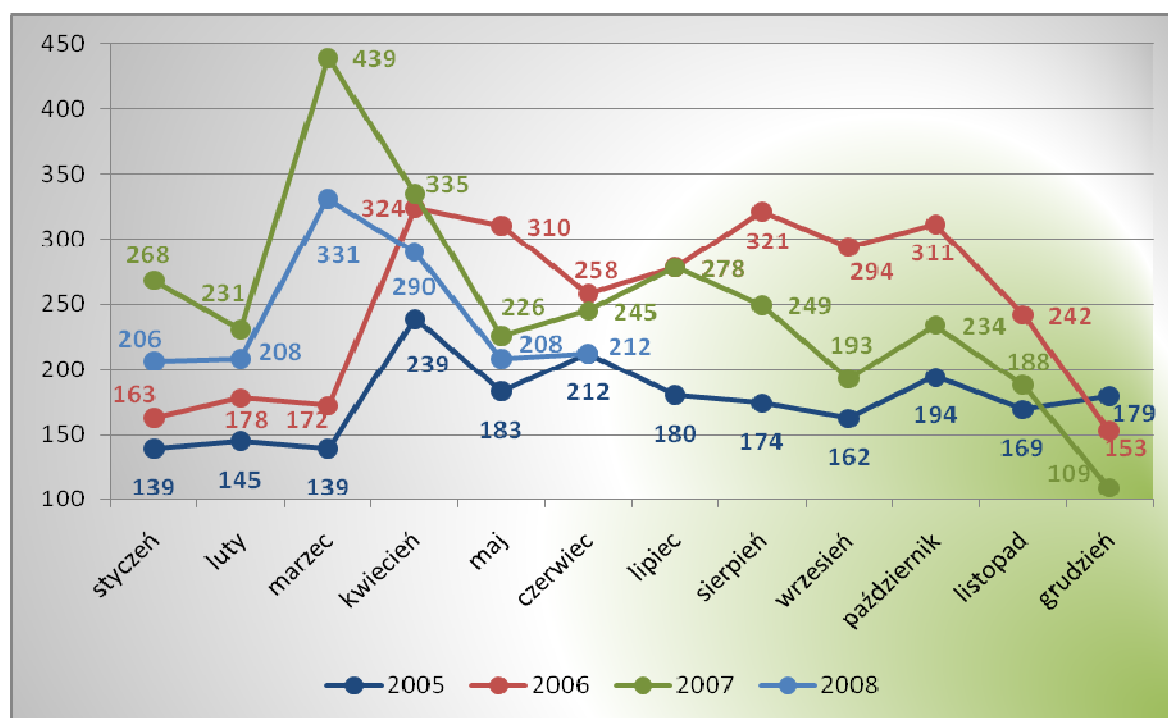
2. Analiza ofert pracy według zawodów

Analiza popytu na pracę stanowi kolejny element prezentowanego rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Dostarcza ona cennych informacji o rynku pracy zarówno jego uczestnikom, jak i instytucjom, których działania są powiązane z nim bądź mają nań wpływ. Mowa tu szczególnie o władzach samorządowych i instytucjach oświatowych.

Analiza ofert pracy z terenu powiatu bielskiego wykazała, iż mieliśmy do czynienia ze spadkiem ilości zgłaszanych wolnych miejsc pracy z **1744** w pierwszym półroczu 2007 do **1455** w badanym okresie 2008 roku. Był to spadek o **16,5%** (o **289** ofert). Mimo to ilość zgłaszanych wolnych miejsc z terenu powiatu bielskiego utrzymuje się na wyższym poziomie niż w latach 2006 i 2005.

Wykres nr 3.

Liczba ofert pracy w powiecie bielskim na przestrzeni 2005, 2006, 2007 i 2008 roku

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej

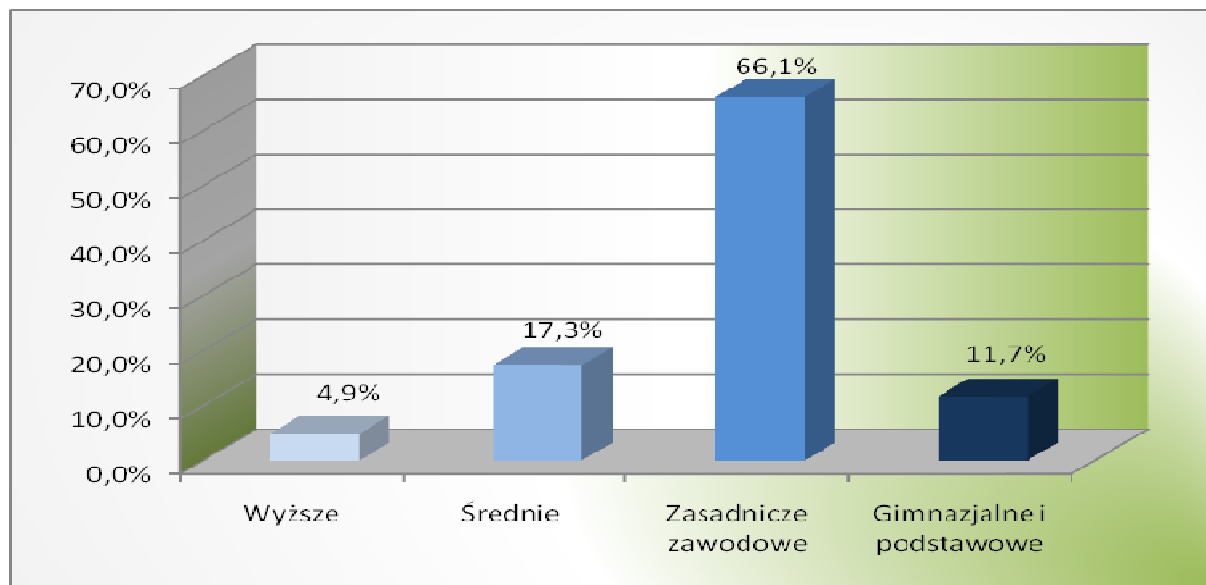

2.1 Oferty pracy według zawodów

Podobnie jak w poprzednich latach, tak też w badanym roku najczęściej ofert pracy skierowanych było do osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (**962**) następnie z wykształceniem średnim (**252**). Najmniej natomiast propozycji zatrudnienia skierowanych było do osób posiadających wykształcenie wyższe (**71**). Poniższy wykres przedstawia strukturę ofert pracy według wykształcenia powiecie bielskim w pierwszej połowie 2008 roku.

Wykres nr 4.

Struktura ofert pracy według poziomu wykształcenia w powiecie bielskim w I-półroczu 2008 roku

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej

Szczegółowa analiza ofert pracy zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej z terenu powiatu bielskiego pozwoliła na stworzenie rankingu trzydziestu zawodów, w których zanotowano największe zainteresowanie ze strony pracodawców.

Najwięcej ofert pracy dotyczyło zawodu Robotnik gospodarczy – **207**, co stanowiło **14,2%** wszystkich ofert z terenu powiatu bielskiego. W porównaniu do pierwszego półrocza 2007 liczba ofert w tym zawodzie wzrosła w okresie pierwszych sześciu miesięcy 2008 o 31,8% (o 50 ofert). Na drugim miejscu jeżeli idzie o liczbę ofert zatrudnienia znalazł się zawód Sprzedawcy – **159** ofert. Liczba ta jest zbliżona do tej z ubiegłego roku (**165**). Zawód ten jest również najliczniej reprezentowany wśród bezrobotnych. Na trzecim miejscu znalazły się oferty dla zawodu Robotnik budowlany – **94**. W porównaniu do analogicznego okresu z roku ubiegłego mamy do czynienia ze wzrostem ofert w tym zawodzie o **64,9%** (**37** ofert). Tabela poniżej prezentuje 30 zawodów, dla których zgłoszono do Urzędu Pracy najwięcej ofert wolnych miejsc pracy. Oferty w tych zawodach stanowią **74%** wszystkich ofert zgłoszonych w powiecie bielskim w pierwszym półroczu 2008 roku.

Tabela nr 3.

Oferty pracy według zawodów w mieście Bielsko – Biała w I-półroczu 2008 roku

Lp.	Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w I-półroczu 2008 roku
1.	Robotnik gospodarczy	207
2.	Sprzedawca	159
3.	Robotnik budowlany	94
4.	Pracownik biurowy	74
5.	Kontroler jakości wyrobów - artykuły przemysłowe	45
6.	Ślusarz	41
7.	Pracownik administracyjny	40
8.	Kierowca samochodu ciężarowego	38
9.	Sprzątaczką	32
10.	Murarz	31
11.	Magazynier	30
12.	Kucharz	23
13.	Pomoc kuchenna	22
14.	Krawiec	19
15.	Pracownik ochrony mienia i osób	18
16.	Piekarz	18
17.	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	17
18.	Pakowacz	17
19.	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	17
20.	Stolarz	16
21.	Elektromonter [elektryk] zakładowy	15
22.	Kelner	14
23.	Tapicer	14
24.	Bufetowy [barman]	12
25.	Sprzedawca w stacji paliw	12
26.	Monter podzespołów i zespołów elektronicznych	12
27.	Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	11
28.	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	10
29.	Operator koparek i zwałowarek	10
30.	Monter elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego	10

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy

2.2 Oferty pracy według grup zawodowych

Jeżeli natomiast przeanalizujemy propozycje zatrudnienia pod względem grup zawodowych, do których zostały one skierowane okazuje się, że w I-połowie 2008 roku najczęściej ofert skierowanych było do grupy zawodowej Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach. Oferty dla tej grupy stanowiły **18,8%** wszystkich ofert pracy. Na drugim miejscu znalazły się oferty dla grupy zawodowej Modelki, Sprzedawcy i Demonstratorzy – **11,8%**. Dużo ofert skierowanych było również do grupy zawodowej Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – **9,8%** wszystkich ofert pracy.

3. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Kluczowym zadaniem tej analizy jest identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy. Zostanie ona dokonana w oparciu o przyjęty wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu k ($W_{n,I}^k$)

$$W_{n,I}^k = \frac{\overline{O}_I^k}{\overline{B}_I^k}$$

gdzie:

$\overline{B}_I^k$ - średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w I-półroczu 2008 roku.

$\overline{O}_I^k$ - średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w I-półroczu 2008 roku.

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$W_{n,I}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,I}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,I}^k > 1,1$ to zawody deficytowe

3.1 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w mieście Bielsko-Biała

W oparciu o powyższe wskaźniki został sporządzony ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych. W tym miejscu należy zaznaczyć, że w wyniku analizy zawodów według wskaźnika intensywności deficytu ($W_{n,I}^k > 1,1$), jako zawody deficytowe, czyli te na które występuje na rynku pracy większe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie zostały również zdefiniowane zawody niewymagające szczególnych kwalifikacji, a których wykonywania mogą podjąć się przedstawiciele innych zawodów. Dlatego też w przypadku niektórych zawodów ich deficytowość nie oznacza zagrożenia dla rynku pracy. W przypadku zawodów skategoryzowanych jako deficytowe, a które wymagają specjalistycznych kwalifikacji często potwierdzonych konkretnym dokumentem należy podjąć odpowiednie kroki (np. szkolenia) w celu złagodzenia tego problemu na rynku pracy.

Wśród zawodów deficytowych, dla których wskaźnik intensywności deficytu osiągnął maksimum, a dla których pojawiała się średnio przynajmniej 1 oferta pracy miesięcznie i w ewidencji Urzędu Pracy nie figuruje żaden bezrobotny w tym zawodzie, wymienić należy następujące:

- Tapicer
- Technolog robót wykończeniowych w budownictwie

Poniższa tabela prezentuje 30 zawodów deficytowych, czyli takich, w których istnieje większy popyt na pracę ze strony pracodawców, niż jest osób w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy zarejestrowanych w danych zawodach. Wśród zawodów z najwyższym wskaźnikiem intensywności deficytu znalazły się m.in.: Monter elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego, Pielęgniarka czy Zbrojarz.

Tabela nr 4.

Ranking 30 zawodów deficytowych w powiecie bielskim w pierwszym półroczu 2008 roku

Lp.	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
1.	Sprzedawca w stacji paliw	12,00
2.	Monter elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego	10,00
3.	Pielęgniarka	7,00
4.	Zbrojarz	7,00
5.	Kierowca ciągnika siodłowego	7,00
6.	Betoniarz	6,00
7.	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	5,67
8.	Kontroler jakości wyrobów - artykuły przemysłowe	5,63
9.	Robotnik gospodarczy	5,18
10.	Tynkarz	5,00
11.	Kierowca operator wózków jezdniowych	5,00
12.	Ładowacz	5,00
13.	Pracownik administracyjny	4,00
14.	Kierowca samochodu ciężarowego	3,80
15.	Monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych	3,00
16.	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	2,50
17.	Robotnik budowlany	2,41
18.	Pomoc kuchenna	2,20
19.	Murarz	2,07
20.	Nauczyciel bibliotekarz	2,00
21.	Dziennikarz	2,00
22.	Montażysta obrazu	2,00
23.	Monter budownictwa wodnego	2,00
24.	Monter konstrukcji stalowych	2,00
25.	Operator koparek i zwałowarek	2,00
26.	Operator maszyn do produkcji opakowań z papieru i tektury	2,00
27.	Operator urządzeń przetwórstwa ryb	2,00
28.	Operator myjni	2,00
29.	Robotnik drogowy	2,00
30.	Mechanik samochodów osobowych	1,80

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej

Większość zawodów w powyższej tabeli wymaga od pracowników specjalistycznych kwalifikacji i umiejętności, które często muszą być potwierdzone dyplomami, świadectwami czy zaświadczeniami z instytucji szkoleniowych. Są to m.in. zawody: Pielęgniarka, Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych, Kierowca operator wózków jezdniowych, Kierowca samochodu ciężarowego. Zawód Sprzedawcy w stacji paliw, choć okazał się zawodem o najwyższym wskaźniku deficytu nie wymaga specjalistycznych kwalifikacji i mógłby być wykonywany np. przez Sprzedawców, których liczba w ewidencji bezrobotnych jest wysoka.

Jeżeli idzie o zawody nadwyżkowe, czyli te na które występuje mniejsze zapotrzebowanie na rynku pracy niż liczba osób poszukujących pracy w tych zawodach (wskaźnik $W < 0,9$) to wymienić można m.in.: Pedagog, Asystent ekonomiczny, Technik elektronik, Malarz budowlany.

Tabela nr 5.

Ranking 30 zawodów nadwyżkowych w Bielsku – Białej w pierwszym półroczu 2008 roku

Lp.	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
1.	Pedagog	0,08
2.	Asystent ekonomiczny	0,11
3.	Technik elektronik	0,11
4.	Malarz budowlany	0,17
5.	Mechanik pojazdów samochodowych	0,17
6.	Szwaczka	0,19
7.	Specjalista zastosowań informatyki	0,20
8.	Handlowiec	0,20
9.	Krojczy	0,22
10.	Ekonomista	0,25
11.	Technik budownictwa	0,31
12.	Technik dentystryczny	0,33
13.	Rejestratorka medyczna	0,33
14.	Specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży]	0,40
15.	Technik mechanik	0,40
16.	Sekretarka	0,40
17.	Błacharz samochodowy	0,40
18.	Cukiernik	0,42
19.	Specjalista do spraw reklamy	0,50
20.	Technik elektryk	0,50
21.	Sekretarz asystent	0,50
22.	Księgowy [samodzielny]	0,50
23.	Asystent usług pocztowych	0,50
24.	Lakiernik samochodowy	0,50
25.	Spawacz ręczny gazowy	0,50
26.	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	0,50
27.	Kierowca autobusu	0,50
28.	Pokojowa [w hotelu]	0,50
29.	Kierowca samochodu osobowego	0,55
30.	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	0,59

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej

Wśród zawodów zrównoważonych w powiecie bielskim wymienić można następujące:

- Kelner
- Kucharz
- Sprzedawca
- Bufetowy [barman]

Są to zawody dla których wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu osiągnął wartość większą niż 0,9 i mniejszą niż 1,1. Wybrane zawody, wymienione powyżej to takie, w których rejestrował przynajmniej 1 bezrobotny w miesiącu i zgłaszano przynajmniej 1 ofertę pracy w miesiącu. Choć zawód Sprzedawcy reprezentowany jest przez największą liczbę bezrobotnych zarówno jeżeli idzie o strukturę jak i napływ to znajduje się on w równowadze na rynku pracy w powiecie bielskim.

3.2 Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie

Kolejną istotną kwestią dotyczącą problemu bezrobocia jest okres pozostawania bez pracy. Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie został sporządzony w oparciu o wskaźnik długotrwałego bezrobocia ($W_{d,I}^k$)

$$W_{d,I}^k = \frac{B_{d,I}^k}{B_I^k} \cdot 100\%$$

gdzie:

$B_{d,I}^k$ - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, według stanu w końcu I-półrocza 2008 roku,

B_I^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k według stanu w końcu I-półrocza 2008 roku.

Na tej podstawie można stwierdzić, że na pierwszym miejscu wśród grup zawodowych generujących długotrwałe bezrobocie znalazła się grupa zawodowa – kierownicy małych przedsiębiorstw. Na drugim miejscu w rankingu znalazła się grupa zawodowa leśnicy i rybacy. Stosunkowo duży wskaźnik ($W_{d,I}^k > 0,6$) osiągnęły także takie grupy zawodowe jak:

- robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni
- robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie

W poniższej tabeli znajdują się zawody o największym wskaźniku długotrwałego bezrobocia (według kodu 6 cyfrowego). Wybrano jedynie te, w których jest co najmniej 6 bezrobotnych poprzednio pracujących, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, a wskaźnik długotrwałego bezrobocia jest równy bądź większy od 0,60. Nie uwzględniono zawodów, których kod kończy się na -90 (Pozostali...)

Tabela nr 6.

Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w powiecie bielskim

Lp.	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych (stan na koniec I-półrocza 2008)	Bezrobotni powyżej 12 miesięcy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia
1.	Brukarz	9	9	1,00
2.	Kierownik małego przedsiębiorstwa gdzie indziej niesklasyfikowany	14	12	0,86
3.	Dozorca	19	16	0,84
4.	Przędzacz	11	9	0,82
5.	Obuwnik przemysłowy	11	9	0,82
6.	Portier	12	9	0,75
7.	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	127	91	0,72
8.	Murarz	60	42	0,70
9.	Salowa	10	7	0,70
10.	Tkacz	12	8	0,67
11.	Malarz budowlany	11	7	0,64
12.	Ślusarz	50	31	0,62
13.	Pokojowa [w hotelu]	23	14	0,61

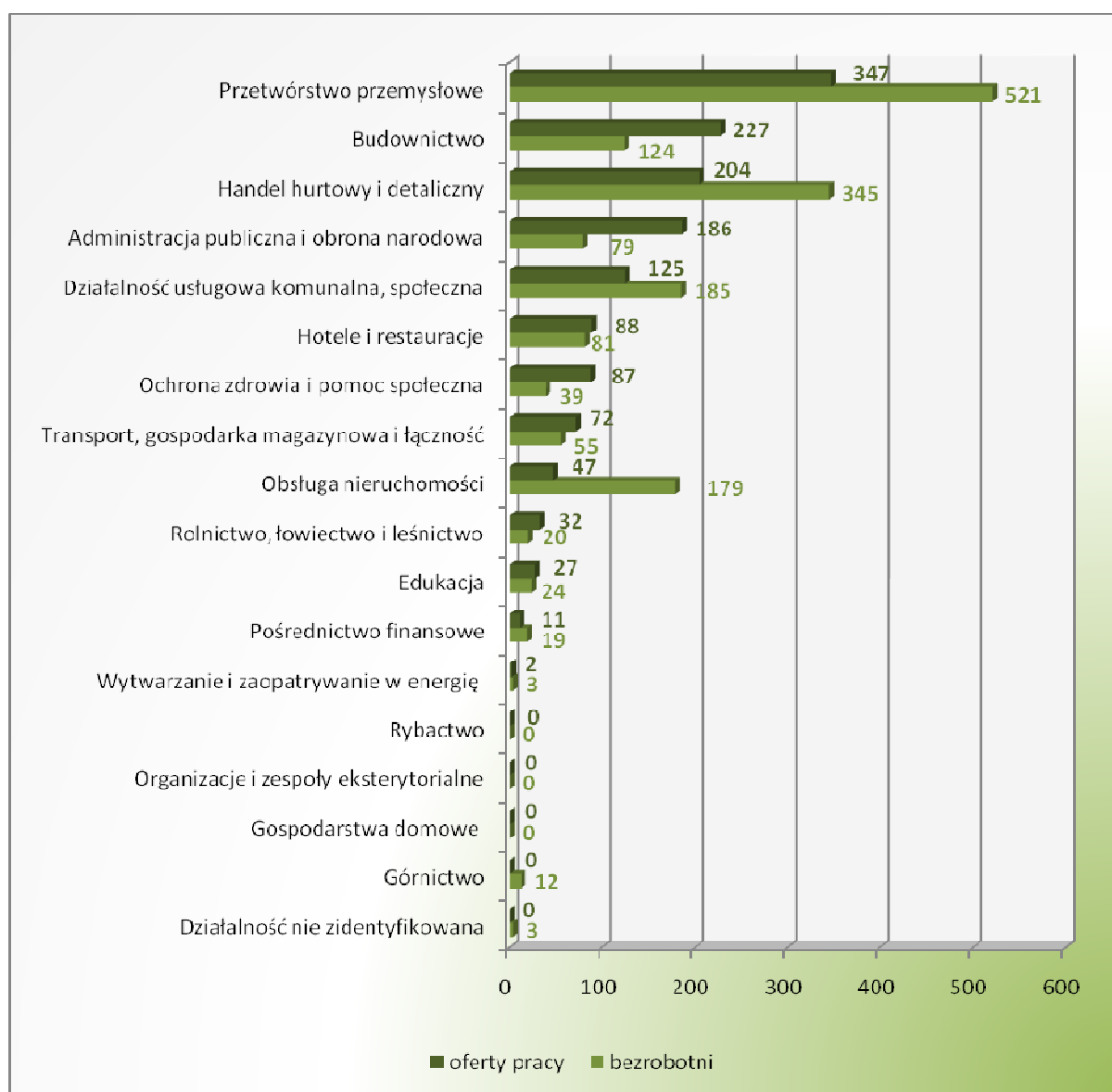
Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku - Białej

3.3 Struktura bezrobocia i ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności

Podjmując próbę zanalizowania zawodów deficytowych i nadwyżkowych należy zwrócić również uwagę na strukturę bezrobocia i ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD). Największy napływ ofert zanotowano w sekcji Przetwórstwo przemysłowe, które stanowiły **24%** wszystkich ofert pracy zgłoszonych w pierwszym półroczu 2008 roku. Poniższy wykres przedstawia strukturę bezrobotnych i ofert pracy według PKD.

Wykres nr 5.

Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD w powiecie bielskim w I-półroczu 2008 roku

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej

W sekcjach PKD takich jak „Przetwórstwo przemysłowe”, „Handel hurtowy i detaliczny...”, a także „Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała” i „Obsługa nieruchomości...” liczba bezrobotnych przewyższa liczbę ofert pracy zgłoszonych przez pracodawców.

Wnioski

Zaprezentowany raport nie stanowi kompleksowej analizy lokalnego rynku pracy. Monitoring Zawodów Deficytowych i Nadwyżkowych bazuje bowiem wyłącznie na danych pochodzących z rejestrów Powiatowego Urzędu Pracy dotyczących bezrobotnych i ofert pracy. Dane te nie obejmują wszystkich osób poszukujących pracy czy bezrobotnych nie zarejestrowanych w tutejszym urzędzie. W przypadku ofert pracy w analizie ujęte są wyłącznie te zgłoszone do Powiatowego Urzędu Pracy i wprowadzone do systemu komputerowego. Nie należy zapominać, iż oferty w niektórych zawodach mogą być zgłaszane przez tego samego pracodawcę kilkakrotnie ze względu na dużą fluktuację kadr w danym zawodzie.

Złożoność tego problemu wynika również z mechanizmów rynkowych podaży i popytu na pracę. Są one kierowane przez szereg czynników trudnych czy wręcz nie możliwych do ujęcia, jak kwestie wysokości stawek płacowych, oferowanych przez pracodawców czy mobilności oraz motywacji do pracy i do podnoszenia swoich kwalifikacji przez osoby poszukujące pracy.

Mimo tego prowadzenie monitoringu lokalnego rynku pracy jest elementem niezbędnym w warunkach gospodarki rynkowej, stanowiącym istotne źródło informacji dla jego uczestników. Daje on, bowiem obraz sytuacji, który może stać podstawą do kreowania działań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu.

Podsumowując, zatem powyższą analizę można wysunąć następujące wnioski:

- stopa bezrobocia w powiecie bielskim systematycznie spada i w końcu czerwca wyniosła 6,5%
- w strukturze bezrobotnych dominują osoby z wykształceniem zawodowym i niższym stanowiąc 65,5% ogółu
- kobiety stanowią 56,3% wszystkich bezrobotnych
- osoby długotrwale bezrobotne to 58,5% ogółu bezrobotnych z powiatu bielskiego
- zawód sprzedawcy jest najliczniej reprezentowanym zawodem w strukturze bezrobotnych jak i w przypadku napływu do bezrobocia, ale mimo to znajduje się w równowadze na rynku pracy w powiecie bielskim
- w pierwszym półroczu 2008 roku zgłoszono o 289 ofert pracy mniej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku (1455 w I-półroczu 2008, 1744 w I-półroczu 2007)
- ponad ¾ ofert pracy skierowanych było do osób z wykształceniem zawodowym lub gimnazjalnym i podstawowym
- najwięcej ofert skierowanych było do osób w zawodach: Robotnik gospodarczy, Sprzedawca i Robotnik budowlany
- w pierwszym półroczu 2008 roku jako zawody nadwyżkowe zostały zidentyfikowane następujące: Pedagog, Asystent ekonomiczny, Technik elektronik, Malarz budowlany
- w pierwszym półroczu 2008 roku jako zawody deficytowe zostały zidentyfikowane: Sprzedawca w stacji paliw, Monter elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego, Pielęgniarka, Zbrojarz

Wszystkie wykorzystane w opracowaniu dane pochodzą z Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej i dotyczą powiatu bielskiego. Niektóre z nich publikowane są na stronach internetowych urzędu. Do sporządzenia tabel dotyczących zawodów deficytowych i nadwyżkowych użyto tabel wynikowych przetworzonych przez system Syriusz. Dostępne są one ze strony www.mz.praca.gov.pl.

Spis wykresów

Wykres nr 1. Stopa bezrobocia w powiecie bielskim na przestrzeni 2005, 2006, 2007 i 2008 roku	4
Wykres nr 2. Struktura wykształcenia bezrobotnych w powiecie bielskim	5
Wykres nr 3. Liczba ofert pracy w powiecie bielskim na przestrzeni 2005, 2006, 2007 i 2008 roku	8
Wykres nr 4. Struktura ofert pracy według poziomu wykształcenia w powiecie bielskim	9
Wykres nr 5. Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD w powiecie bielskim w I-półroczu 2008r.	15

Spis tabel

Tabela nr 1. Bezrobotni według zawodów w powiecie bielskim	6
Tabela nr 2. Napływ bezrobotnych według zawodów w powiecie bielskim w I-półroczu 2008 roku	7
Tabela nr 3. Oferty pracy według zawodów w powiecie bielskim w I-półroczu 2008 roku	10
Tabela nr 4. Ranking 30 zawodów deficytowych w powiecie bielskim w pierwszym półroczu 2008 roku	12
Tabela nr 5. Ranking 30 zawodów nadwyżkowych w powiecie bielskim w pierwszym półroczu 2008 r.	13
Tabela nr 6. Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie według kodu 6 cyfrowego	14